

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА
ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

**ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ЧИРЧИҚ ДАВЛАТ
ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ**

Яраш Ғаффоров

**МАХСУС ФАНЛАРНИ ЎҚИТИШДА ЯНГИ
ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН
Фойдаланиш усуллари**

5A120302-Тарих (йўналишлар ва мамлакатлар бўйича)
магистрлар учун ўқув қўлланма

Тошкент-2021

УЎК 377.09

КБК 74.00

Я.Ғаффоров Махсус фанларни ўқитишда янги педагогик технологиялардан фойдаланиш усуллари. Ўқув қўлланма. Ч.: -156 б.

ISBN 978-9943-6931-1-1

Аннотация

Мазкур ўқув қўлланмада янги педагогик ва ахборот технологияларининг кадрлар тайёрлаш миллий дастури талаблари асосида кенгайиб борилаётганлиги ҳисобга олиниб, олий ўқув юртларида ўқиётган «Махсус фанларни ўқитиш методикаси» фанини ўқитишда янги педагогик технологиялардан фойдаланиш усуллари кўрсатиб беришга ҳаракат қилинган. Шунингдек, ўқув қўлланмада педагогик технология концепциясининг ривожланиш тарихи ҳамда махсус фанларни ўқитишда замонавий педагогик ва ахборот технологияларининг ўрни, ана шуларга асосланган маъруза ва семинар машғулотларини ўтказиш ҳамда ташкил этиш услубларини ҳам ёритишга ҳаракат қилинган.

Аннотация

В данном методическом пособии в соответствии с требованиями Национальной программы подготовки кадров и с учётом расширения и углубления использования новых педагогических и информационных технологий сделана попытка показа методов использования новых педагогических технологий при преподавании дисциплины «Методика преподавания специальных наук». Наряду с этим в методическом пособии освещены история развития концепции педагогических технологий и место современных педагогических и информационных технологий в преподавании специальных наук, организация и методы проведения лекционных и семинарских занятий, основанных на этих методах.

Annotation

The following methodical manual considers expanding requirements of new pedagogical and information technologies on national training program. It attempts to demonstrate the use of innovative technologies on “The methodology of teaching specific subjects” which is taught in universities. Also, the manual reveals history of development of the use of pedagogical technology conception, and the role of In and modern pedagogy in teaching specific subjects. It also discusses lectures and seminars organized and conducted on this basis.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 06.10.2020 йил 522-сонли буйруғига асосан нашр этишга рухсат берилган.

Тақризчилар:

1. Х.Э.Юнусова	тарих фанлари доктори,
профессор (ЎзМУ)
2.А.А.Ерметов	тарих фанлари доктори (ЎзМУ)
3.Ж.Н.Абдурахмонова	тарих фанлари номзоди
доцент (ЧДПИ)
Маъсул муҳаррир:	т.ф.н.доцент, О.Н.Носиров

КБК 74.00

ISBN 978-9943-6931-1-1

© Я.Ғаффоров., 2021.

© «Ишончли ҳамкор» нашриёти, 2021.

МУНДАРИЖА	
Кириш	5
I БОБ. Махсус фанларни ўқитиш технологияси	
1.Махсус фанларни янги педагогик технологиялар асосида ўқитиш муаммолари ва вазифалари	10
2.Педагогик технология концепциясининг ривожланиши тарихи	22
3.Янги педагогик технология принциплари	33
II БОБ. Дарс ўтишнинг замонавий методик, педагогик ва ахборот технологиялари	
1.Махсус фанларни ўқитишда дарс ўтишнинг усул ҳамда услублари ва педагогик технология	48
2.Таълим тизимида методика ва технология уйғунлиги	65
3.Махсус фанларни ўқитишда замонавий педагогик ва ахборот технологияларининг ўрни	72
III БОБ. Янги педагогик технология тамойиллари	
1.Махсус фанларни янги методик ва педагогик технологиялар асосида ўрганилиши	78
2.Янги педагогик технология тамойиллари ва элементлари	89
3.Махсус фанларни ўқитишда педагогик технологияларнинг асосий тамойиллари ва ана шуларга асосланган маъруза машғулотларини ўтказиш	107
IV БОБ. Тарих таълимида интерфаол методлар	
1.Тарих таълимида янги педагогик технологияларнинг роли	114
2.Махсус фанларни ўқитишда интерфаол методлар асосида семинар машғулотларини ташкил этиш	125
V.Иловалар ва слайдлар	131
VI.Фойдаланилган адабиётлар	150

Кириш

Бугунги кунда мамлакатимизнинг барча соҳаларида бўлгани сингари таълим тизимида ҳам ўзига хос янгиликлар қарор топмоқда. Айниқса таълим тизимини технологиялаштириш, таълим самарадорлигини ошириш ҳамда ижтимоий ҳаётимизга кириб келаётган янги педагогик технологияларни ўқув жараёнларига қўллаш асосий вазифаларимиздан бири бўлиб қолмоқда. Чунки янги педагогик ва ахборот технологияларини тезда қабул қилиш, уларни таҳлил этиб, назарий жиҳатдан умумлаштириш, хулоса чиқариш ҳамда талабаларга етказиб бериш энг долзарб муаммолардан бири ҳисобланади. Педагогик технологияларнинг ривожланиш истиқболлари унинг назарий асосларини танқидий равишда таҳлил қилиш, таълим жараёнига нисбатан самарали ёндошувнинг қарор топиши ҳисобига таъминланади. Яъни маълум бир вақт оралиғида педагогик технологиянинг назарий асосларини ўзгартириш билан бирга унинг “муаммо майдони”ни ҳам ўзгартириш мумкин бўлади. Таълим жараёнини технологик ёндошув асосида ташкил этиш бир қатор дидактик вазифаларини ижобий ҳал этишни тақозо қилади. Жумладан, дидактик мақсадлар руйхатини ишлаб чиқиш, уларга мувофиқ равишда таълим жараёнини лойиҳалаш, таълим жараёнини лойиҳалашда яхлит жараён ҳамда унинг босқичлари ўртасидаги мувофиқликни таъминлаш, ўқувчилар томонидан ижтимоий тажрибанинг тўлақонли ўзлаштирилиши, барча ўқувчилар билим, кўникма ва малакалари даражаларининг тенглашувига эришиш ва ҳақозолар. Маълумки, ҳар қандай педагогик технология таълимни ривожлантирувчи тамойилларга асосланган бўлиб, ўқувчи шахсини тарбиялашга йўналтирилмоғи лозим. Педагогик технология назариясининг марказида таълим жараёнининг раҳбари, айти вақтда, ушбу жараённинг ҳам субъекти ҳам объекти бўлган ўқитувчи ва талабалар турадилар. Шундай экан, ушбу субъектлар ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик, ўзаро мулоқот, уларнинг бир-бирларига нисбатан кўрсатадиган акс таъсирлари энг замонавий талабларга жавоб бера олиши зарур. Бунинг учун ўқитувчи энг